

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Programma Nr. 5-03/4
ietekmes uz vidi novērtējumam dīkšaimniecības izveidei un derīgo
izrakteņu ieguvei Mārupes novadā

Derīga līdz 2023. gada 20. jūlijam.

Programma izdota SIA „KVL Baltic”, reģ.Nr. 40103355654, juridiskā adrese: Amatas iela 13, Mārupe, Mārupes novads, LV-2166; e-pasts: info@kastos.lv (turpmāk - Ierosinātāja), kuru pārstāv pilnvarotā persona: SIA „Firma L4”, reģ.Nr. 40003236001, juridiskā adrese: Jelgavas iela 90, Rīga, LV – 1004; e-pasts: firmaL4@L4.lv (turpmāk – Pilnvarotā persona), pamatojoties uz savstarpēji noslēgtu līgumu Nr. 2017-VIDE/1515-01.

Programma izstrādāta saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk - Novērtējuma likums) 16.pantu, 17.panta pirmo prim daļu un Ministru kabineta 2015.gada 13.janvāra noteikumu Nr.18 „Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību” (turpmāk - Novērtējuma noteikumi Nr.18) IV sadaļas prasībām, pamatojoties uz Pilnvarotās personas 2018. gada 5. jūnija iesniegumu Nr. 530, ar kuru pieprasīta programma ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai, 2018. gada 5. jūnija iesniegumu Nr. 531, ar kuru iesniegti sākotnējās sabiedriskās apspriešanas materiāli, kā arī sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem. Programmā ietvertas prasības Ziņojumā sniedzamās informācijas apjomam un detalizācijas pakāpei, kā arī ietekmes novērtējuma turpmākai veikšanai nepieciešamo pētījumu un organizatorisko pasākumu kopumam.

I. Ietekmes uz vidi novērtējuma objekts un sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultāts:

1. Ietekmes uz vidi novērtējuma objekts, kā to definējusi Ierosinātāja, ir dīkšaimniecības izveide/derīgo izrakteņu ieguve ~ 37 ha platībā (turpmāk – Paredzētā darbība) Mārupes novadā, nekustamā īpašuma „Liellauki” (kadastra Nr. 8076 011 1455) zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu Nr. 8076 011 0699 un nekustamajā īpašumā „Strautmaļi” (kadastra Nr. 8076 011 0112) (turpmāk kopā saukti – Darbības vieta). Zivju dīķa izveidei un ar to saistītai derīgo izrakteņu (smilts) ieguvei nekustamajā īpašumā „Liellauki” ietekmes uz vidi novērtējums tika piemērots ar Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD Lielrīgas Pārvalde) 2017. gada 24. augusta lēmumu Nr.RI17SI0076. Ierosinātājas Pilnvarotā persona ar 2018. gada 19. marta iesniegumu Nr.323 informēja Biroju, ka Ierosinātājas nodoms ir dīkšaimniecības/derīgo izrakteņu ieguves platības paplašināt arī blakus esošajā nekustamajā īpašumā „Strautmaļi”, un lūdza abu paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtējumu apvienot vienā procedūrā. Ierosinātājas lūgums tika apmierināts ar Biroja 2018. gada 18. aprīļa Lēmumu Nr.5-02, nosakot, ka arī paredzētajai darbībai nekustamajā īpašumā „Strautmaļi” nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums un ka paredzētajām darbībām abos minētajos īpašumos tas veicams apvienotā procedūrā.

2. Saskaņā ar Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014. - 2026. gadam (turpmāk – Novada plānojums) grafisko daļu, Darbības vietai un teritorijām tās apkārtnē kā plānotās (atļautās) izmantošanas veids noteikts *Lauksaimniecības teritorijas (L)*. Atbilstoši Novada plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem (turpmāk – TIAN) kā viens no izmantošanas veidiem šādā teritorijā ir noteikta dīkšaimniecība (TIAN 433.6. punkts). TIAN 224. punkts papildus noteic – „Ja ūdenstilpes izveides gaitā tiek veikta derīgo izrakteņu ieguve, darbi ir veicami saskaņā ar valsts likumu (likums “Par zemes dzīlēm”) un citu normatīvo aktu prasībām”.
3. Darbības vietas tuvumā (~ 1 km x 1,5 km lielā laukumā), teritorijā, kas ietilpst zonā *Lauksaimniecības teritorijas (L)*, atrodas vairāki īpašumi, kuros ir veikta, tiek veikta vai plānota derīgo izrakteņu ieguve (tostarp ūdenskrātuvju ierīkošanas rezultātā) - īpašums „Viesītes” (kadastra Nr.80760110323), īpašums “Buras” (kadastra numurs 8076 011 1300), īpašuma „Jaunviesītes” (kadastra Nr.80760110430) zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 80760111242, īpašuma „Lielstraumes” (kadastra Nr.80760110336) zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 80760110523, īpašums „Misiņi – I” (kadastra Nr.80760110254), īpašums „Koņi” (kadastra Nr.80760110255), īpašums „Liellauki” (kadastra Nr.8076011455) un nekustamais īpašums „Jaunarāji” (kadastra Nr.80760110005). Lielā daļā no minētajiem īpašumiem Ierosinātāja ieguva vai turpina iegūt (tostarp ūdenskrātuvju ierīkošanas rezultātā) derīgos izrakteņus.
4. Saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējā apspriešanas sanāksmē sniegto informāciju Darbības vietā Ierosinātāja plāno veidot akvakultūras saimniecību, par konkrētiem risinājumiem konsultējoties un sadarbojoties ar akvakultūras speciālistiem. Līdz tam plānota smilts ieguve. Smilts ieguve paredzēta divās kāplēs, virs un zem gruntsūdens līmeņa bez pazemes ūdens līmeņa pazemināšanas un ūdens novadīšanas no karjera. Pirmajā kāplē derīgā materiāla ieguve plānota ar ekskavatoru, bet otrajā kāplē ar zemessūcēju. Smilts ieguves apjoms gadā plānots no 50 000 m³ līdz 100 000 m³. Iegūtā materiāla apstrāde uz vietas nav paredzēta.
5. Biroja ieskatā lietas apstākļi, ja tos izvērtē kopskatā, norāda, ka dīķu izbūve, kuru rezultātā tiek pastarpināti iegūti derīgie izrakteņi (ko Novada plānojums dīkšaimniecības gadījumā pieļauj), tiek ilgstoši un sistēmiski izmantota kā formāls pamatojums, lai apietu no Novada plānojuma skaidri izrietošu regulējumu, ka konkrētajās teritorijās derīgo izrakteņu ieguve nav atļauta. Minēto Birojs Ierosinātājam jau ir norādījis 2018.gada 1.marta Lēmumā Nr.10-04/7 par VVD Lielrīgas Pārvaldes 2017. gada 27. septembra ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma Nr.RI17SI0089 apstrīdēšanu. Tā rezultātā vairākas tuvu viens otram esošas derīgo izrakteņu ieguves vietas sasniedz un pārsniedz platību, kādā derīgo izrakteņu ieguvei ir būtiska ietekme uz vidi. Vienlaikus Novērtējuma likums 14.¹ panta ceturtajā un piektajā daļā paredz, ka neatbilstība vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam nav šķērslis paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai.
6. Darbības vieta atrodas tiešā Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijas (turpmāk - Natura 2000 teritorija) - dabas lieguma „Cenas tīrelis ” tuvumā. Citas tuvākās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir dabas liegums „Melnā ezera purvs” (arī Natura 2000 teritorija), kas atrodas ~2,6 km uz DA no Darbības vietas. Darbības vieta robežojas ar valsts nozīmes ūdensnoteku Dzilnupe, savukārt ZR atrodas meliorācijas novadgrāvis.
7. Paredzētās darbības sākotnējā sabiedriskā apspriešana noslēdzās 2018. gada 4. jūnijā. Atbilstoši Birojā iesniegtajam 2018. gada 30. maija sākotnējās sabiedriskās apspriešanas protokolam, sabiedrības pārstāvji sanāksmē galvenokārt puda satraukumu par ietekmēm, ko rada jau līdzšinējā derīgo izrakteņu ieguve, viedokļus par līdzšinējām un papildus sagaidāmām ietekmēm sabiedrības pārstāvji puda arī Birojā iesniegtajos iesniegumos. Iesniegumi tika saņemti arī no biedrības „PAR ZAĻU PIERĪGU!” un VAS “Starptautiskā lidosta „Rīga””. Akceptēto jautājumu vidū bija ietekme uz gaisa kvalitāti, dabas vērtībām,

hidroloģisko režīmu, troksnis (tostarp no transportēšanas), ietekme uz autoceļiem un satiksmes drošība, izvešanas ceļu piemērotība kravas transportam, kā arī tādi jautājumi kā iespējama putnu masveida pulcēšanās starptautiskās lidostas „Rīga” tuvumā. Birojā saņemtie priekšlikumi ņemti vērā, formulējot šī Biroja programmas prasības, kā arī nosūtīti Ierosinātājam, kurai tie jāņem vērā, sagatavojot Ziņojumu.

II. Vispārējās prasības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sagatavošanai:

1. Prasības Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – IVN) ziņojuma (turpmāk – Ziņojums) sagatavošanai nosaka Novērtējuma likuma 17. panta trešā daļa un Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikums, kurā izvērsti norādīts, kāda informācija un novērtējums Ziņojumā ir jāiekļauj. Tādēļ Birojs atkārtoti minētās prasības neuzskaita, bet norāda, ka Ziņojums jāsatavo atbilstoši Novērtējuma likuma 17. panta trešās daļas un Novērtējuma noteikumu Nr.18 2. pielikuma prasībām, cik iespējams, to strukturējot atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2. pielikumam.
2. Ievērojot Novērtējuma likuma 16. panta pirmajā daļā noteikto, Birojs ar šo programmu tikai papildina no ārējiem normatīvajiem aktiem jau izrietošos nosacījumus Ziņojumā sniedzamās informācijas apjomam, precizējot, kāda veida informācijai un novērtējumam pievēršama īpaša uzmanība, ņemot vērā Paredzētās darbības un Darbības vietas specifiku.
3. Ziņojuma sagatavošanai Birojs noteic šādas vispārējās prasības:
  - 3.1. Ziņojumā jādefinē un jāpamato izpētes teritorijas robežas, kas ietver Darbības vietu un Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonu. Ņemot vērā savstarpējās un summārās ietekmes (tiešās un netiešās) ar citām derīgo izrakteņu ieguves vietām, izpētes teritorijai jāaptver arī šīs Biroja Programmas I nodaļas 3.punktā uzskaitītās teritorijas, kur veikta, tiek veikta vai atļauta derīgo izrakteņu ieguve un/vai dabas resursu izmantošana ūdenskrātuves ierīkošanas rezultātā, Ņemot vērā, ka transportēšanas maršruts virzās caur salīdzinoši blīvi apdzīvotu teritoriju Mārupes novadā, izpētes teritorijai jāaptver arī teritorija transportēšanas maršrutā no derīgo izrakteņu ieguves vietas līdz valsts nozīmes autoceļam A5 *Rīgas apvedceļš (Salaspils - Babīte)*.
  - 3.2. Ziņojumam jāsaturs esošās un plānotās situācijas attēlojums kartogrāfiski, piemēram, esošās situācijas un plānotās situācijas plāns, kur savstarpēji salīdzināmā atbilstošā mērogā atspoguļota esošā situācija un plānotā situācija Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā. Kartogrāfiskajos materiālos jāattēlo gan citas derīgo izrakteņu ieguves vietas, gan teritoriju, kurā plānota smilts ieguve un dīkšaimniecība Darbības vietā, gan teritorijas, kurās netiks veikta Paredzētā darbība dažādu aprobežojumu (piemēram, aizsargjoslu) dēļ, plānotos piebraukšanas un derīgā materiāla izvešanas ceļus, nosusināšanas sistēmas elementus, ja tādi paredzēti, meliorācijas objektus, tuvākās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, papildus nepieciešamos pagaidu un pastāvīgos objektus (bērtnes, būves, ēkas, infrastruktūru, inženierkomunikācijas u.c. objektus) u.c. nozīmīgu informāciju, kas ļauj pārskatāmi vizuāli uztvert, kādas pārmaiņas un kurā vietā ar Paredzēto darbību sagaidāmas.
  - 3.3. Paredzētās darbības alternatīvu vērtējums jāveic vienlīdz detālā pakāpē, kā to paredz Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punkts.
  - 3.4. Ziņojumā ietveramo ietekmju uz vidi novērtējumu veic speciālisti ar augstāko akadēmisko vai profesionālo izglītību, vēlama atbilstošā dabas zinātnes un inženierzinātnes izglītības tematiskajā jomā. Ziņojumā jāietver to speciālistu saraksts (norādot izglītību), kuri sagatavojuši attiecīgo Paredzētās darbības ietekmju vērtējumu. Ja speciālisti ir sagatavojuši atzinumus, tie jāpievieno Ziņojumam.

- 3.5. Visiem Ziņojumam pievienotajiem dokumentiem, tajā skaitā speciālistu vai ekspertu atzinumiem un citiem dokumentiem, jābūt parakstītiem un noformētiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ja dokumenta oriģināls bijis sagatavots elektroniski, tā papīra atvasinājumam (norakstam) jābūt noformētam atbilstoši *Elektronisko dokumentu likumam* un jāsaturs informācija par elektronisko parakstu un tā laika zīmogu.
- 3.6. Lai uzlabotu Ziņojuma uztveramību, Ziņojumam nepieciešams sagatavot arī īsu ievadu, kurā ietver koncentrētu Paredzētās darbības, Darbības vietas un tās galveno raksturlielumu aprakstu, tostarp informāciju par Paredzētās darbības alternatīvām, galvenajiem ietekmju novērtējuma secinājumiem un plānotajiem Paredzētās darbības realizācijas termiņiem.
- 3.7. Sagatavojot Ziņojumu, jāņem vērā iespējamās faktisko un tiesisko apstākļu izmaiņas, tostarp izmaiņas normatīvajos aktos, kas regulē IVN un atsevišķu ietekmes aspektu novērtējumu.

III. Institūcijas un organizācijas, ar kurām nepieciešams konsultēties Ziņojuma izstrādes laikā vai kurām iesniedzams Ziņojums:

1. Ņemot vērā, ka Darbības vieta atrodas 15 km rādiusā no starptautiskās lidostas "Rīga", kas atbilstoši likuma „Par aviāciju” 41. panta 8. punktu ir teritorija, kurā objekti, kas veicina vai var veicināt putnu masveidīgu pulcēšanos, uzskatāmi par lidojumu drošumam potenciāli bīstamiem objektiem, - Ziņojuma izstrādāšanas laikā jākonsultējas ar VAS "Starptautiskā lidosta „Rīga”" un valsts aģentūru "Civīlās aviācijas aģentūra".
2. Ņemot vērā, ka Paredzētās darbības ietvaros plānota akvakultūras saimniecības izveide, Ziņojuma izstrādāšanas laikā jākonsultējas ar valsts zinātnisko institūtu „Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts”.
3. Ņemot vērā, ka Darbības vieta atrodas tiešā Natura 2000 teritorijas (dabas lieguma „Cenas tīrelis”) tuvumā, Ziņojuma izstrādāšanas laikā jākonsultējas ar Dabas aizsardzības pārvaldi.
4. Ziņojums jāiesniedz Dabas aizsardzības pārvaldē, VVD Lielrīgas Pārvaldē, Mārupes novada pašvaldībā un valsts aģentūrā "Civīlās aviācijas aģentūra" rakstveida priekšlikumu saņemšanai ziņojuma pilnveidošanai.

IV. Prasības novērtēšanas un pētījumu kopumam, kas jāietver Ziņojumā:

1. Paredzētās darbības vietas un paredzētās darbības raksturojums.

- 1.1. Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 1. un 2.punktā noteikto prasību izpildei Birojs precizējošus nosacījumus neizvirza.
- 1.2. Sniedzot informāciju par Darbības vietu atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 3.punktam, norādāma arī pamatinformācija par nekustamajos īpašumos "Liellauki" un „Strautmaļi" derīgo izrakteņu krājumiem, to kategorija; iegulas raksturojums, derīgo izrakteņu kvalitāte un izmantošanas iespējas, kā arī informācija par teritorijas piemērotību akvakultūras saimniecības izveidei.
- 1.3. Definējot Paredzētās darbības alternatīvas atbilstoši Paredzētās darbības veidam un specifikai (Novērtējuma noteikumu Nr.18 2. pielikuma 4. punkts), cik iespējams izsver arī transportēšanas maršrutu alternatīvas, kas rada mazāku ietekmi dzīvojamās teritorijās.
- 1.4. Sniedzot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 5.1.punktam (Paredzētās darbības un tās alternatīvu fizikālo raksturlielumu apraksts, zemes izmantošanas prasības būvniecības un ekspluatācijas laikā), citu starpā ievērojami arī šādi nosacījumi:

- 1.4.1. Raksturojot visus plānotos un nepieciešamos darbus un to secību, ņem vērā, ka Paredzēto darbību veido divas savstarpēji saistītas darbības, katra ar savu specifisko negatīvo, īslaicīgo un ilglaicīgo ietekmi uz vidi (derīgā izrakteņa ieguve un akvakultūras diķsaimniecība). Raksturojumam, kas sniedzams par katru no minētajām darbībām, jāaptver gan teritorijas sagatavošanu un papildus nepieciešamo objektu būvniecību, gan pašu darbību (smilts ieguve, akvakultūras saimniecību), gan nepieciešamos darbus pārejai no vienas darbības uz otru, gan ar šīm darbībām saistīto transportēšanu u.c. darbības.
- 1.4.2. Norādot maksimālās iespējamās ieguves platības, ņem vērā iespējamās ieguves ierobežojumus (tostarp aizsargjoslas, ierobežojumus) un attēlo vietas, kur derīgā izrakteņu ieguve netiks veikta, arī kartogrāfiski.
- 1.4.3. Norādot informāciju par akvakultūras saimniecību, ņem vērā iespējamās ierobežojumus un sniedz informāciju/novērtējumu par:
  - 1.4.3.1. novērtējums par teritorijas piemērotību plānotajai akvakultūras saimniecībai;
  - 1.4.3.2. plānoto diķu skaits, to dziļumu, citas, tostarp hidrotehniskās būves, kas nepieciešamas to ekspluatācijai un uzturēšanai, pasākumi, kas tiks veikti diķu nogāžu stabilitātei,
  - 1.4.3.3. akvakultūras saimniecības raksturojums, tajā skaitā plānotais izveides laiks, nepieciešamā un plānotā ūdens pievadīšana un novadīšana, tās cikliskuma un sezonālā raksturojums (ja paredzēta ūdens novadīšana), ūdens resursu pieejamība;
  - 1.4.3.4. plānotās akvakultūras sugas, mazuļu ielaišanas raksturojums (apjoms, cikliskums), plānoto akvakultūras sugu apsaimniekošanas nosacījumi, barošana (barība, tās iespējamais apjoms), nepieciešamie pasākumi akvakultūras dzīvnieku infekcijas slimību profilaksei un apkarošanai, veterinārās prasības.
  - 1.4.3.5. prognozētais akvakultūras produkcijas apjoms, tās ieguve un apstrāde (raksturo visas darbības, kas paredzētas Darbības vietā);
  - 1.4.3.6. nepieciešamie drošības pasākumi akvakultūras saimniecības un starptautiskās lidostas "Rīga" kontekstā, tajā skaitā paredzētie risinājumi putnu atbaidīšanai.
- 1.4.4. Aprēķina un norāda kopējo zemes platību, kurai tiks veikta līdzšinējās izmantošanas un/vai zemes lietojuma veida maiņa (augšņu virskārtas noņemšana, ja attiecināms, arī atmežošana vai apauguma noņemšana). Sniedz informāciju par noņemtās augšņu virskārtas, arī celmu u.c. noņemtā apauguma izvietošanu vai izmantošanu.
- 1.4.5. Raksturojot teritorijas sagatavošanas darbus, īpašu uzmanību pievēršama iespējamai esošu meliorācijas objektu pārkārtošanai vai pārbūvei, arī ārpus Darbības vietas.
- 1.4.6. Raksturojot ieguves procesus – sniedz informāciju par smilts ieguves darbu secību, plānotajiem derīgo izrakteņu ieguves veidiem un apjomiem, izstrādes dziļumu, ieguves un ar to saistīto darbību laika grafiku.
- 1.4.7. Apraksta derīgo izrakteņu ieguves tehnoloģiju (paņēmienus), ja tādi Darbības vietā paredzēti – arī derīgā materiāla apstrādes (drupināšanas, šķirošanas, skalošanas) un citus tehnoloģiskos procesus, un salīdzina tos ar pasaules praksē izmantojamām tehnoloģijām. Norāda izmantojamās tehnikas vienības un to skaitu.
- 1.4.8. Novērtē inženierkomunikāciju (arī akvakultūras saimniecībai nepieciešamo inženierkomunikāciju) pieejamību, sniedz informāciju par nepieciešamajiem būvniecības, tostarp pārbūves vai atjaunošanas darbiem.

- 1.4.9. Īpašu uzmanību pievērš piebraukšanas iespējām derīgo izrakteņu teritorijām un plānotajiem transportēšanas maršrutiem, nepieciešamajiem būvniecības (piemēram, seguma atjaunošanas) darbiem un iespējamiem transportlīdzekļu pārvietošanās ierobežojumiem uz koplietošanas ceļiem. Norāda plānoto satiksmes intensitāti uz izvešanas ceļiem.
- 1.4.10. Jānovērtē iespējamā teritorijas rekultivācija un izmantošana pēc akvakultūras saimniecības (ja kādu iemeslu dēļ tā tiktu pārtraukta), nepieciešami pasākumi teritorijas atjaunošanai, attīrīšanai, ja nepieciešams.
- 1.4.11. Darbības Vietas teritorijas norobežošanas nosacījumi.
- 1.5. Sniedzot informāciju par nepieciešamajiem dabas resursiem un materiāliem atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 5.2.punktam, informācija sniedzama par katru no savstarpēji saistītajām darbībām (derīgā izrakteņa ieguve un akvakultūras dīkšsaimniecība). Norādāms, kā tieši (kādos procesos) konkrētie materiāli vai dabas resursi tiek izlietoti un kāds ir šo resursu avots (piemēram, ūdens ieguves avots), nepieciešamo energoresursu raksturojums.
- 1.6. Sniedzot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 5.3. punktam, īpaša uzmanība pievēršama emisijām ūdenī, gaisā, trokšņa emisijām (katrai no savstarpēji saistītajām darbībām) un iespējamām smakām ar akvakultūras dīkšsaimniecību saistītajos procesos. Skaidrojams, kādos procesos un kādas iekārtas attiecīgos blakusproduktus un emisijas rada. Prognozējamo emisiju apjomu nosaka skaitliskās vērtībās, ņemot vērā iekārtu tehniskajā dokumentācijā vai citos literatūras avotos norādīto (piemēram, attiecībā uz iekārtu skaņas jaudu). Lai noteiktu piesārņojošo vielu emisiju gaisā daudzumu, ievēro normatīvajos aktos par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projekta izstrādī¹ noteiktos paņēmienus (monitorings, inventarizācija vai aprēķins, izmantojot emisiju faktorus). Attiecībā uz atkritumiem norādāmi arī risinājumi to apsaimniekošanai. Attiecībā uz notekūdeņiem norādāmi to rašanās avoti, veidi un daudzums, piesārņojošās vielas notekūdeņos, savākšana, nepieciešamā attīrīšana, novadīšana un, nepieciešamības gadījumā, kvalitātes kontrole.
- 1.7. Sagatavojot informāciju atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 5.4. punktam, vadās no minētā pielikuma 10.punktā sniegtajiem norādījumiem attiecībā uz avāriju risku novērtējumu un ņem tos vērā tik tālu, cik tie attiecas uz Paredzēto darbību.
- 1.8. Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 5.5. un 5.6. punktā noteikto prasību izpildei Birojs precizējošus nosacījumus neizvirza.

2. Vides stāvokļa novērtējums Darbības vietā un tās apkārtnē.

- 2.1. Saskaņā ar Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 6. punktā noteikto (esošā vides stāvokļa novērtējums) Ziņojumā jāietver apraksts, kurā aplūkoti pašreizējā vides stāvokļa attiecīgie aspekti, apsverot, kā vides stāvoklis varētu attīstīties Paredzētās darbības neīstenošanas gadījumā (pamatscenārijs). Pamatscenārija novērtējums nav Paredzētās darbības alternatīvu novērtējums (to neaizstāj), bet veids, kā novērtēt, cik lielā mērā iemesls iespējamām negatīvām izmaiņām vides stāvoklī būtu tieši Paredzētā darbība.
- 2.2. Atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 7. punktā noteiktajam – esošā vides stāvokļa raksturojumam jāaptver visas Novērtējuma likuma 1.panta 1.punkta legāldefinīcijā „*ietekme uz vidi*” uzskaitītās vides jomas, īpašu uzmanību pievēršot pamatojumam, - kā un vai Paredzētā darbība tās var ietekmēt. Šādā veidā identificējamās būtiskās ietekmes,

¹ Prasības gaisu piesārņojošo vielu emisiju daudzuma noteikšanai šīs Biroja programmas izdošanas brīdī noteic Ministru kabineta 2013. gada 2. aprīļa noteikumi Nr.182 „*Noteikumi par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projektu izstrādi*” (turpmāk – MK Noteikumi Nr.182).

noskaidrojot arī, kādi Paredzētās darbības procesi tās rada un kāda var būt to izpausme uz: cilvēku, viņa veselību un drošību, bioloģisko daudzveidību, zemi un augsni, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, materiālajām vērtībām, kultūras un dabas mantojumu, kā arī Darbības vietas iespējamo pakļautību avāriju vai katastrofu riskiem.

2.3. Veicot vides stāvokļa novērtējumu saskaņā ar Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 7.1. – 7.9. punktā noteikto, jāņem vērā arī vides pārmaiņas, ko izraisījusi līdzšinējā derīgo izrakteņu ieguve Darbības vietā un tās apkārtnē, īpašu uzmanību vides stāvokļa novērtējumā pievēršot sekojošiem jautājumiem:

2.3.1. Nekustamajā īpašumā "*Liellauki*" jau veiktās darbības dabas resursu (tostarp derīgo izrakteņu) ieguvei, darbu veikšanai izsniegtās atļaujas, veikto darbību apjomi, izstrādes dziļums, esošās situācijas novērtējums, nepieciešamās rīcības ietekmes uz vidi mazināšanai vai novēršanai.

2.3.2. Hidroloģiskie apstākļi Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā, tostarp informācija par dabīgās drenāžas un meliorācijas sistēmu objektiem, ūdens plūsmas virzieniem tajos, saņemotās ūdensteces (promtekas) raksturojums, ja paredzēta ūdeņu novadīšana, tostarp akvakultūras saimniecībai (ūdeņu tips, noteiktās ūdens kvalitātes prasības un vides kvalitātes mērķi, pašreizējā izmantošana u.c.).

2.3.3. Teritorijas hidroģeoloģiskais raksturojums: gruntsūdens plūsmas virzieni, gruntsūdens līmeņa ieguluma dziļums, sezonālās svārstības un izmaiņu tendences, ņemot vērā nokrišņu daudzumu un piegulošo teritoriju izmantošanu; pazemes ūdeņu papildināšanās un noplūdes apgabali; hidrauliskā saistība starp virszemes un pazemes ūdeņiem Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā.

2.3.4. Darbības vietas ģeoloģiskās uzbūves un inženierģeoloģisko apstākļu raksturojums (piemēram, paaugstināta ģeoloģiskā riska nogabali, mūsdienu ģeoloģiskie procesi).

2.3.5. Dzīvojamās mājas un apdzīvotas teritorijas Darbības vietas un transportēšanas ceļu tuvumā, attālumi līdz tām.

2.3.6. Darbības vietas un apkārtnes dabas novērtējums, ieverot vērtējumu par nozīmīgām dabas vērtībām, īpaši aizsargājamām sugām un to dzīvotnēm, īpaši aizsargājamiem un Eiropas Savienības nozīmes biotopiem un mikroliegumiem Darbības vietā un tās iespējamās ietekmes zonā. Tuvumā esošo Natura 2000 teritoriju novērtējums atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumu Nr.300 „*Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)*” 9.1. punkta ar apakšpunktiem prasībām, novērtējot arī teritoriju izveidošanas un aizsardzības mērķus, likumsakarības un mijiedarbības, kas nosaka dabas vērtību pastāvēšanu Natura 2000 teritorijās, faktorus, kas jau pirms Paredzētās darbības īstenošanas negatīvi tos ietekmē u.c. Sugu un biotopu novērtējumu jāveic attiecīgajā sertifikācijas jomā sertificētam nozares (sugu un biotopu) ekspertam un Ziņojumam jāpievieno ekspertu atzinumi.

2.3.7. Esošā satiksmes intensitāte transportēšanas maršrutos, ceļu nestspējas raksturojums, satiksmes drošība, esošā gaisa kvalitāte un trokšņa līmenis Darbības vietā un Paredzētās darbības ietekmes zonā.

2.3.8. Starptautiskās lidostas „Rīga” tuvums un ierobežojumi, kas saistīti ar Darbības vietas atrašanos lidostas tuvumā. Paredzētās darbības īstenošanas risinājumi, lai neradītu negatīvu pārrobežu ietekmi.

2.3.9. Informācija par tuvākajām citām rūpnieciska rakstura darbībām, kas rada līdzīgas ietekmes, vai piesārņotām vietām Paredzētās darbības ietekmes zonā. Novērtējums, - vai un kā ietekmes varētu summēties.

3.4. Papildus, raksturojot esošo vides stāvokli, Ziņojumā sniedzamas arī šādas ziņas:

- 3.4.1. Darbības vietas un tai piegulošo teritoriju īpašuma piederības raksturojums.
- 3.4.2. Paredzētās darbības atbilstība vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, nepieciešamie grozījumi tajā.
- 3.4.3. Meteoroloģisko apstākļu raksturojums, ietverot karjera izveidei, derīgo izrakteņu ieguvei un akvakultūras saimniecības plānoto darbu realizēšanai nelabvēlīgu dabas apstākļu raksturojumu.
- 3.4.4. Tuvākās ūdens ņemšanas vietas un pazemes ūdens atradnes, ūdensapgādes urbumi, to raksturojums un izmantošana, aizsargjoslas.
- 3.4.5. Vērtējums par Darbības vietas un Paredzētās darbības ietekmes zonas ainavisko un kultūrvēsturisko nozīmīgumu, tuvākajiem kultūras un dabas mantojuma pieminekļiem.
- 3.4.6. Cita informācija un novērtējums atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 7.1. – 7.9. punktā noteiktajam.

4. Paredzētās darbības iespējamā ietekme uz vidi un tās novērtējums.

- 4.4. Paredzētās darbības un tās iespējamo alternatīvu būtiskās ietekmes uz vidi vērtējamās atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punktā ar apakšpunktiem noteiktajam, ņemot vērā, ka katram no ietekmju veidam jāapsver gan tiešos, gan netiešos, sekundāros, savstarpējos un summāros u.c. ietekmes aspektus (šādu prasību izvirza Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punkts).
- 4.5. Papildus Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punktā ar apakšpunktiem noteiktajam Birojs ietekmju novērtējumam izvirza sekojošas prasības:
  - 4.5.1. Ietekmju novērtējumā īpaša uzmanība jāpievērš savstarpējām un summārām ietekmēm ar derīgo izrakteņu ieguvei citās ieguves vietās Darbības vietas apkārtnē (skat. šīs Biroja Programmas I nodaļas 3.punktu).
  - 4.5.2. Vērtējot ietekmes, ko rada Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.1.punktā uzskaitītie darbi, ņemamas vērā arī ar teritorijas sagatavošanu saistītās ietekmes, tostarp ietekmes, ko rada apauguma noņemšana, augsnes virskārtas noņemšana, kā arī ietekmes, ko rada papildus nepieciešamo infrastruktūras objektu (piemēram, ceļu) būvniecība vai meliorācijas sistēmu pārkārtošana, arī ārpus Darbības vietas, ja tāda nepieciešama. Novērtējumā ņem vērā arī iespējamās neērtības vai traucējumus vietējiem iedzīvotājiem un ietekmes uz citām personām piederošiem īpašumiem.
  - 4.5.3. Jāsagatavo Paredzētās darbības izraisītu hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīmu izmaiņu prognoze (ņemot vērā arī iespējamus nosusināšanas un/vai periodiskus ūdens novadīšanas darbus, tostarp akvakultūras produkcijas iegūšanai). Novērtējumā ņem vērā teritorijas hidroģeoloģisko apstākļu īpatnības, smilts ieguves un akvakultūras saimniecības ilgumu, kā arī savstarpējās un summārās ietekmes ar derīgo izrakteņu ieguvei citās teritorijas. Novērtējama arī hidroģeoloģisko apstākļu izmaiņu iespējamā ietekme uz gruntsūdeņiem, pieņemošajām ūdenstecēm, pazemes ūdens avotiem, dzeramā ūdens resursiem (arī viensētu akas) un to kvalitāti.
  - 4.5.4. Virszemes ūdeņu piesārņojuma iespējamība saistībā ar izvēlētās akvakultūras (zivju) saimniecības izveides risinājumiem, tajā skaitā ūdens attīrīšanu un iespējamo ūdens novadīšanu. Iespējamās ūdens novadīšanas vietas.
  - 4.5.5. Tā kā ietekme uz gaisa kvalitāti, gan derīgo izrakteņu iegūšanas laikā, gan iegūtā materiāla transportēšanas laikā, ir viena no būtiskām ar Paredzēto darbību saistītajām ietekmēm, Novērtējuma noteikumu Nr.18 2. pielikuma 8. punkta ar apakšpunktiem izpilde attiecībā uz gaisu piesārņojošo vielu emisiju novērtējumu izpildāma atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 2.aprīļa noteikumos Nr.182 "Noteikumi par stacionāru

piesārņojuma avotu emisijas limita projektu izstrādi” (turpmāk - MK Noteikumos Nr.182) noteiktajam. Lai novērtētu emisijas limitu atbilstību gaisa kvalitātes normatīviem, jāizmanto piesārņojošo vielu izkliedes aprēķina datorprogramma un jāievēro Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 9.punktā noteiktais, ka novērtējums izdarāms, ņemot vērā normatīvo aktu prasības par stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limita projekta izstrādi (MK Noteikumi Nr.182). Novērtējumam jāaptver gan līdzšinējās ietekmes (fona piesārņojums), gan Paredzētās darbības ietekmes no karjera sagatavošanas, derīgo izrakteņu ieguves, uzglabāšanas krautnēs, apstrādes (ja tāda paredzēta) un transportēšanas.

- 4.5.6. Tā kā trokšņa ietekme, jo īpaši derīgo izrakteņu iegūšanas laikā un no iegūtā materiāla transportēšanas, ir viena no būtiskām ar Paredzēto darbību saistītajām ietekmēm, Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punkta ar apakšpunktiem izpilde attiecībā uz vides trokšņa novērtējumu izpildāma atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumos Nr.16 „*Trokšņa novērtēšana un pārvaldības kārtība*” noteiktajam. Lai novērtētu atbilstību vides trokšņa normatīviem, jāizmanto trokšņa izkliedes aprēķina datorprogramma un novērtējumam jāaptver gan ietekmes no karjera sagatavošanas un derīgo izrakteņu ieguves, gan transportēšanas.
- 4.5.7. Vērtējot transportēšanas ietekmes, jāņem vērā šajā programmā noteiktā prasība, ka Paredzētās darbības ietekmes teritorija transportēšanas maršrutā nosakāma līdz vietējās nozīmes autoceļam A5. Summārās ietekmes vērtējumā jāņem vērā arī esošā satiksmes intensitāte, un, kur atbilstoši izsverami risinājumi ietekmju mazināšanai.
- 4.5.8. Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.7.punktā noteikto prasību izpildei Birojs precizējošus nosacījumus neizvirza.
- 4.5.9. Paredzētās darbības ietekme, ko tā atsevišķi un summāri ar citam darbībām Paredzētās darbības ietekmes zonā var radīt uz Natura 2000 teritorijām, novērtējuma atbilstoši Novērtējuma likuma 4.¹ panta otrajā un trešajā daļā noteiktajam un Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumos Nr.300 „*Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)*” paredzētajai kārtībai un prasībām. Novērtējumā ņem vērā gan tiešās, gan netiešās u.c. ietekmes, ko rada sagaidāmās pārmaiņas vidē (gan smilts ieguve, gan akvakultūras saimniecība), tostarp iespējamie trokšņa traucējumi. Novērtējumu sagatavo attiecīgajā jomā sertificēti dabas eksperti. Teritorijas novērtēšana dabā veicama atbilstošā sezonā, kas ļauj novērtēt attiecīgās dabas vērtības.
- 4.5.10. Jānovērtē Paredzētās darbības ietekme uz ainavu, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem. Ainavas veidošanas pasākumu nepieciešamības, tajā skaitā piedāvāto risinājumu izvērtējums un nosacījumi.
- 4.5.11. Citi ietekmju aspekti vērtējami atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 8.punktā ar apakšpunktiem noteiktajam, un Birojs papildus prasības šo punktu izpildei neizvirza.
- 4.6. Sagatavojot Ziņojumu, ņem vērā, ka Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 9.punktā ietvertā prasība pēc būtības ir piebilde, skaidrojot, kā veicams gaisu piesārņojošo vielu emisiju aprēķins un ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējums. Izpildot šo prasību Ziņojuma attiecīgajās nodaļās, kur tiek vērtēta šī Paredzētās darbības ietekme, atsevišķu papildus nodaļu Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 9.punkta izpildei Ziņojumā var neietvert.
- 4.7. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 10.punktā noteiktajam, īpaša uzmanība pievēršama iespējamiem vides riskiem un drošības jautājumiem, kas izriet no atrašanās 15km rādiusā no Starptautiskās lidostas „Rīga”.

- 4.8. Sagatavojams Paredzētās darbības sociāli - ekonomisko aspektu izvērtējums, tostarp ietekmes uz materiālajām vērtībām Paredzētās darbības ietekmes zonā novērtējums, ņemot vērā secinājumus par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Ziņojumā jāietver arī apkopojošs sabiedrības (arī institūciju un pašvaldības) viedokļu un attieksmes vērtējums, tajā skaitā ņemot vērā sabiedrisko apspriešanu rezultātus.

5. Izmantotās novērtēšanas metodes:

- 5.4. Novērtējot Paredzētās darbības ietekmi, jānorāda izmantotās prognozēšanas metodes, ja prognozēšanai izmantotas datorprogrammas, jāsniedz datorprogrammas/-u aprēķinu ievades dati.
- 5.5. Ziņojumā jāsniedz Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 12. un 13.punktā norādītā informācija. Papildus Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 12. un 13.punktā, kā arī šajā programmā noteiktajam, Birojs citus nosacījumus novērtēšanas paņēmieniem un metodēm nenoteic.

5. Prasības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanas, nepieļaušanas vai samazināšanas pasākumu novērtēšanai, Paredzētās darbības limitējošo un ierobežojošo faktoru analīzei:

- 5.1. Risinājumu veidi un pasākumi (inženiertehniskie, organizatoriskie u.c.), kas paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu paredzētās darbības būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, raksturojami un novērtējami atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 14.punktā noteiktajam, un tiem jāaptver gan risinājumi teritorijas sagatavošanas un papildus nepieciešamo objektu būvniecības, gan derīgā izrakteņa ieguves un dīķsaimniecības (akvakultūras saimniecības) laikā, gan teritorijas rekultivācijai pēc akvakultūras saimniecības, ja tā tiktu pārtraukta. Jānovērtē gan kādā mērā šādi pasākumi novērš, nepieļauj vai samazina ietekmi, gan kādas ir paliekošās ietekmes (pasākumu efektivitāte un paliekošo ietekmju atbilstība spēkā esošo normatīvo aktu prasībām). Jānovērtē paliekošo ietekmju atbilstība vides aizsardzības normatīvajiem aktiem.
- 5.2. Jāveic Paredzētās darbības iespējamo ierobežojošo un limitējošo faktoru analīze (balstoties uz veikto novērtējumu par sagaidāmo ietekmi uz vidi un nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai, samazināšanai u.c.). Nepieciešamības gadījumā jāparedz nosacījumus atsevišķu darbību veikšanas ierobežošanai.

6. Izvēlētās alternatīvas pamatojums, ņemot vērā ietekmes uz vidi salīdzinājumu.

Novērtējot un salīdzinot Paredzētās darbības alternatīvas atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 11.punktā noteiktajam, jānorāda kritēriji alternatīvo risinājumu salīdzināšanai; kritērijus izvēlās Ierosinātāja, tomēr tiem galvenokārt jāietver salīdzinājums saistībā ar radīto ietekmi uz vidi. Jāpamato izvēlētais variants.

7. Prasības monitoringam:

Ziņojumā jāparedz pasākumi vides kvalitātes monitoringam un ietekmju uzraudzībai un novērtēšanai atbilstoši Novērtējuma noteikumu Nr.18 2.pielikuma 15.punktā noteiktajam. Izvērtējama monitoringa nepieciešamība un paredzami jau iespējami konkrēti nosacījumi metodēm, veikšanas vietām, parametriem, ilgumam un regularitātei.

V. Prasības sabiedriskajai apspriešanai un informācijas publiskošanai

1. Jāizanalizē ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie komentāri, priekšlikumi, kuri jāizvērtē un jāiekļauj ziņojuma pārskatā par sabiedrības

iesniegtajiem priekšlikumiem, norādot, kā tie ņemti vērā. Nepieciešamības gadījumā Ziņojumā jāsniedz vērtējums par plānotajiem risinājumiem problēmsituāciju novēršanai.

2. Prasības Ziņojuma sabiedriskajai apspriešanai nosaka Novērtējuma likums un Novērtējuma noteikumi Nr.18, tādēļ Birojs atkārtoti minētās prasības neuzskaita, vienlaikus vērš uzmanību, ka sabiedrības līdzdalība un tās veicināšana ir viens no IVN pamatuzdevumiem, tādēļ Novērtējuma likuma 17. panta sestā daļa noteic, ka ierosinātāja pienākums ir noskaidrot sabiedrības viedokli, veicinot to iedzīvotāju līdzdalību sabiedriskajā apspriešanā, kurus var ietekmēt paredzētā darbība, vai aptaujājot šos iedzīvotājus.
3. Ierosinātājai jānodrošina Ziņojuma sabiedriskā apspriešana Novērtējuma likuma un Novērtējuma noteikumos Nr.18 noteiktajā kārtībā.
4. Ziņojuma publiskojamā versijā neiekļauj ierobežotas pieejamības informāciju un tās sagatavošanā jāievēro personas datu aizsardzības prasības. Ziņojuma publiskojamā pārskatā, kas Ziņojumā iekļaujams saskaņā ar Novērtējuma likuma 17.panta trešo un septīto daļu, fiziskas personas datu apstrāde veicama tādā veidā, lai datus nav iespējams saistīt ar konkrētu datu subjektu bez papildu informācijas izmantošanas (tie pseidonimizējami), vienlaikus Birojā šis pārskats iesniedzams arī bez pseidonimizācijas - veidā, kas ļauj secināt gan to, vai attiecīgais iesniegums vispār bijis saņemts un vērtēts, gan pilnvērtīgi izprast pašu priekšlikumu un to, kā tas ņemts vērā.

Direktora p.i.

I. Kramzaka

2018. gada 20. jūlijā